

Τὸ νῆμα μιᾶς ζωῆς

Σὲ ἀναζητῶ στὰ σκοτεινά. Τὴν γλῶσσα τὴν μοναδικὴ δὲν τὴν γνωρίζω. Οὔτε ποτὲ θὰ τὴν γνωρίσω ὅπως τὴν γνωρίζουν στὰ θρανία μαθητῆς καὶ φιλόλογοι στὸ ἐλλαδικὸ κρατίδιο. Ἐφυγα στὴν αὐγὴ πολὺ νωρὶς ὅταν ἐστὶ κοιμόσουν ἀκόμα στὴν ἀγνοία καὶ τὸν φανατισμὸ καὶ στὸν ἐφιάλτη τῶν ἐθνικοφρόνων, ὅταν τὸ ΚΚΕ ἐστάλαζε τὴν δροσοσταλίδα τῆς ματωμένης καρδιάς του. Ἐφυγα γιὰ τὴν σκοτεινιά τῆς Ἑσπερίας μὲ μόνον ἐφόδιο τὰ γαλλικά γιὰ νὰ ἀνιχνεύσω τὸν Διαφωτισμό.

Ἡ μητέρα μου δὲν ἦταν ποτὲ μάνα μου. Φουριόζα Βεατρίκη γαλλίδα στὴν ἀνατροφή, τὴν εἶχε ἀπαγάγει ὁ πατέρας μου στὴν Κρήτη, ὅταν τὸ μυαλό της ἐμπερδεύετο μὲ αἰγυπτιακὲς ἀναμνήσεις τῶν πετυχημένων Πετυχάκηδων τοῦ Καίρου. Δανδῆς ὁ πατέρας τὴν εἶχε τοποθετήσῃ στὸ ἐφίππιο τοῦ ἵππου του γιὰ νὰ διασχίσῃ τὸ Αἶγαῖο μέχρι τὴν Ἀθήνα ὡς ταῦρος τὴν Εὐρώπη.

Βεατρίκη δηλαδὴ Μπεάτα. Γεννημένη στὸ Ἡράκλειο ἀπὸ γέρο πατέρα καϊρότη Ἐμμανουήλ τὸ 1907 ὅταν αὐτὸς ἦταν 65 ἐτῶν καὶ τὴν Κορίννα κατὰ τὸ ἥμισυ ἀπὸ τὴν μητέρα της γαλλίδα γυναῖκα του ὅταν ἦταν 46 ἐτῶν. Τὸ 1915, στὰ 73 του ἀπέθανε καὶ ἡ χήρα του ποὺ τὸν εἶχε ὑπανδρευθῆ 14 ἐτῶν συνέζησε ἔκτοτε στὰ 54 της μὲ τὸν συνομήλικό της Ἀριστείδη Στεργιάδη, γεννημένος καὶ αὐτὸς τὸ 1861.

Ἡ Μπεάτα, μὲ τὸ ἐξωτικὸ της ὄνομα, παιδί γερόντων ὑπὸ τὴν κηδεμονία τοῦ ἀκράιου πατριοῦ της ὑπάτου ἀρμοστοῦ στὴν Σμύρνη Στεργιάδη, εἶχε μόλις ἐπιστρέψῃ ἀπὸ τὴν Σμύρνη στὸ Ἡράκλειο, τὸ 1922, δηλαδὴ στὰ 15 της ὅταν ἐνεφανίσθη στὸ Ἡράκλειο ὁ πατέρας μου ὡς ἀθηναῖος δοῦξ ἐπιφορτισμένος μὲ τὴν κατασκευὴ τοῦ λιμένος τοῦ Ἡρακλείου. Ἄρπαξε τὴν ἀγέρωχη ἀγριομάτα πρασινομάτα δεκαπεντάχρονη Μερόπη ποὺ ἐπέμενε νὰ τὴν φωνάζουν Μπεάτα, ἀποκόποντάς τιν ἀπὸ μίαν ἀποσταθεροποιημένη μάνα ποὺ ἔβλεπε νὰ χάνῃ στὴν καταστροφὴ τῆς Σμύρνης καὶ τὸν προστάτη της τὸν Στεργιάδη καὶ τὸν γαμβρό της τὸν διευθυντὴ τῆς τραπέζης στὴν Σμύρνη Νῆκο Ζαγκάκη, νυμφευμένο μὲ τὴν μεγάλη κόρη της Μαρίκα. Τόσο πολὺ μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν μητέρα μου ἦταν ἡ Μαρίκα ποὺ τὴν εἶχε θηλάσει μὲ τὸ τρίτο της παιδί!

Ἡ μάνα Κορίννα ἦλθε καὶ αὐτὴ στὴν Ἀθήνα, χήρα καὶ πάλι ἔχοντας χάσει τὸν Στεργιάδη αὐτοεξόριστο στὴν Γαλλία, καὶ ἐκεῖ ἀπέθανε τὸ 1925. Ὁ ἀθηναῖος δοῦξ ξετρελλαμένος μὲ τὴν ἀνήλικη ἐπαρχιωτοπούλα μαθήτρια ποὺ εἶχε φέρῃ στὴν Ἀθήνα τὸ θέρος τοῦ 1922, τὴν ἐπεσκέπτετο τακτικὰ στὴν σχολὴ Κωνσταντινίδη τῆς Λεωφόρου Ἀλεξάνδρας ὅπου προσεπάθη ὡς δεύτερη γλῶσσα νὰ μάθῃ ἑλληνικά ἐνῶ στὸ ἀθηναϊκὸ ξενοδοχεῖο μὲ τὴν μάνα της καὶ στὴν οἰκία ὅπου ἐγκατεστάθη στὴν ὁδὸ

Αγαθουπόλεως μετά, έχοντας πουλήσει τὰ ὑπάρχοντά της στὴν Κρήτη, ἐσυνέχιζε νὰ ὁμιλῇ τὰ γαλλικὰ ὡς πρώτη γλῶσσα καὶ νὰ ἀναφέρεται στοὺς γαλλικοὺς καλοὺς τρόπους λέγοντας «*plâit-il?*»: "Ἡ εὐγένεια ἔτσι ἀπαιτεῖ, παιδί μου, νὰ λές: «*plâit-il?*». «Αὐτὰ οὔτε στὶς γαλλίδες καλόγριες στὸ Ἡράκλειο δὲν μᾶς τὰ ἐμάθαιναν ».

Ἡ Μερόπη λοιπὸν, μὲ τὸ φανταχτερὸ ὄνομα Μπεάτα, ἔχασε τὸ 1922-1923, τὸν σχολικὸ χρόνο τοῦ Κωνσταντινίδη βγαίνοντας συνεχῶς τὰ βράδυα μὲ τὸν σοβαρὸ καθηγητὴ τοῦ Πολυτεχνείου: «Ἐπαιρναν τὰ λουλούδια μὲ τὸ καλάθι καὶ μοῦ τὰ ἔριχναν. Εἶχα μεγάλη ἐπιτυχία. Ἦταν μία μεγάλη μοδίστρα στὴν Ἀθήνα, ἡ Eugénie. Μὲ πῆγε ὁ Νίκος καὶ μὲ ἔντυνε πλέον σὲ αὐτήν. Μοῦ ἔφτιαχνε κάτι ὠραῖα φορέματα, βυζαντινά. Ἡ μάνα μου ἀνησυχοῦσε, εἶχα χάσει καὶ τὸν χρόνο μου στὸ σχολεῖο, ἔγραψε σὲ ἓναν ἀδελφό της στὴν Ἰταλία, ἐφ'ὅσον ἡ οἰκογένειά της Ἀντωνιάδη-d'Antonio ἐκατάγεται ἀπὸ τὴν Τεργέστη, νὰ μὲ πάρῃ ἐκεῖ καὶ νὰ μὲ βάλῃ ἐσωτερικὴ σὲ σχολεῖο». Τότε ἀστραπιαῖος ὁ δοῦξ ἐπενέβη καὶ ὁ γάμος τοὺς ἔγινε τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1923 μὲ κουμπάρο τὸν Ἄγγελο Γκίνη, τὸν πρύτανη τοῦ Πολυτεχνείου.

Μετὰ τὸν γάμο ὁμοῦς ὁ δοῦξ εὐρέθη ἀπένταρος ἀριστοκράτης ἐπειδὴ ἔπαιζε πολὺ χαρτὶ καὶ χρηματιστήριον καὶ δὲν ἔπαυε νὰ ξοδεύῃ γιὰ τὴν Μπεάτα, παρέα μὲ βιομηχάνους καὶ τραπεζίτες, καπνίζοντας ποῦρα ποῦ τὸν ἄφηναν λιπόθυμο. Ἡ ἔκλυτη ζωὴ τῶν σαλονιῶν τοῦ Κολωνακίου ὅπου οἱ πάντες ἐκεράτωναν ἀλλήλους ἐξύπνησε στὴν καρδιὰ ἀγέρωχης παιδούλας τὴν κρητικὴ ἀρετὴ. Τὸ 1924 εἶχε ρίξει τὸ πρῶτο της παιδί. Εἶχε παρασυρθῆ ἀπὸ τὶς φίλες της κολωνακιώτισσες ποὺ ἐθεώρουν ἔγκλημα κατὰ τοῦ δεκαεπτάχρονου κορμιοῦ της νὰ τὸ ἀχρηστεύσῃ ἔλεγαν, μὲ μωρὸ καὶ ἐτιμωρήθη. Διότι αὐτὸ τὸ ἔμβρυο ἦταν ἀγόρι, ὁ διάδοχος ποὺ ἐπερίμενε μὲ ἀδημονία ὁ διψασμένος γιὰ ἀναγνώριση δοῦξ.. Φοβερὴ τιμωρία Ὑψίστου ποὺ μόνον ἀφοῦ μετενόησε ἡ παιδούλα καὶ τοῦ μετέδωσε τὴν ἀγνότητά της ἀρωματισμένης μὲ κρητικὸ θυμὰρι ἀρετῆς, μετὰ ἀπὸ ἔνδεκα ὀλόκληρα χρόνια, κατόπιν δύο κοριτσιῶν, ἐγεννήθη ἐπιτέλους ὁ διάδοχος, ἐγώ!

Λίγο μετὰ τὶς 2 Τουνίου 1935. Στὴν ὁδὸ Φιλλελλήνων τῶν Ἀθηνῶν. Δύο χιλιάδες ἄτομα ἀπὸ τὸ Κολωνάκι, τὸ tout Athènes ἦσαν παρόντες γιὰ νὰ ὑποδεχθοῦν τὸν διάδοχο. Στὸ μέγαρο τοῦ οἰνοποιοῦ Καμπᾶ ποὺ ἐνοικίαζε ὡς κατοικία του ὁ πατέρας μου, ἐκάθοντο σὰν μέλισσες σὲ ὅλα τὰ σκαλοπάτια καὶ τοὺς ὀρόφους μὲ ἓνα ποτήρι στὸ χέρι, ἡ ἀφρόκρεμα τοῦ κρατιδίου. Ἐθύμιζε τὸ παλάτι στὸ Τσέτινγιε, πρωτεύουσα τοῦ μικροσκοπικοῦ βασιλείου, τὸ Μαυροβούνιο τῶν Βαλκανίων. Ὅταν ἐπέστρεψα γιὰ πρώτη φορὰ στὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὸ Παρίσι, τὸ 1965, μετὰ ἀπὸ παραμονὴ 18 ἐτῶν στὴν γαλλικὴ πρωτεύουσα, ὅλη ἡ Ἀθήνα μοῦ ἔλεγε ὅτι ἦσαν παρόντες στὰ βαπτίσιά μου στὴν Φιλελλήνων ἐκεῖνο τὸ καλοκαίρι τοῦ 1935, δίπλα στὴν Βουλῆ.

Εἶχα φύγει γιὰ τὸ Παρίσι 12 ἐτῶν παιδί. Μὲ γλῶσσα τὰ γαλλικὰ ποὺ εἶχα μάθει ὡς πρώτη γλῶσσα συνεχίζοντας τὴν παράδοση τῆς μητέρας μου. Μισὰ τὰ ἑλληνικὰ μου. Εἶχα προσπαθήσει σὰν τὸν Δημοσθένη νὰ προφέρω ἑλληνοπρεπῶς τὸ ρὸ ἐπαναλαμβάνοντας μὲ βότσαλα στὸ στόμα "ὁ ρήτωρ ῥερητόρευκεν τὸ ῥερητορευμένο ρῶ". Τὸ εἶχα ἐπιτύχει μόλις μερικοὺς μῆνες προτοῦ μὲ πάρει στὴν ἀγκαλιά της ἡ Air France γιὰ τὸ Παρίσι.. Ἐκτοτε ἡ νίκη ἐπὶ τοῦ ρὸ ἐσφηνώθη εἰς τὸ ὑποσυνείδητό μου ὡς σπόρος ἑλληνικός. Ἐσωτερικὸς στὸ λύκειο Lakanal τοῦ Sceaux ἐξέχασα μὲν τὰ

ὀλίγα ἑλληνικὰ ποὺ εἶχα μάθει στὴν Ἑλλάδα ἀλλὰ παρέμεινε μέσα μου τὸ πάθος τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας.

Ἐβάλθην λοιπὸν νὰ τὴν μάθω μὲ πείσμα καὶ χωρὶς δάσκαλο. Μὲ κάθε νέα λέξη, μὲ κάθε σωστὴ φράση ποὺ ἔγραφα οἰκοδομεῖτο μέσα μου τὸ φρούριο τοῦ ἑλληνισμοῦ καὶ ἐγὼ ὡς ὀπλίτης σιδηρόφρακτος ξεκινοῦσα τὴν μοναχικὴ μακρὰ ὁδὸ γιὰ τὴν ἐνσωμάτωση τοῦ κόσμου στὰ δίκτυα τῆς ἑλληνικῆς. Κατὰ πάντων ἐχθρὸς τῶν φιλολόγων, τῶν δημοτικιστῶν, τῶν καθαρευουσιάνων, τῶν μονοτονιστῶν, τῶν συγγραφέων τῆς χιώτικης ἢ τῆς κρητικῆς διαλέκτου, τοῦ Κιουκλουξκλάν Κακριδῆ Κριαρᾶ (ΚΚΚ), μὲ μόνιμη ἔγνοια νὰ μὴν κοπῆ ὁ μῖτος τῆς Ἀριάδνης τῆς γλώσσας ἀπὸ τὸν Ὀμηρο στὸν Ἐλύτη.

Ὁ Θεὸς μὲ εἶχε πάρει ἀπὸ τὸ χέρι καὶ μὲ ὀδηγοῦσε σὲ ἄγνωστη κατεύθυνση. Εἶχα ἐμπιστοσύνη. Γαλλία καὶ Ἑλλάδα εἶχαν ἐνωθῆ μέσα μου σὲ μία κοινὴ κατεύθυνση.